

ชุดความรู้

แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
DOE Thailand

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา
ในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

มาตรฐาน การศึกษาของชาติ

ผู้เรียนรู้

ผู้ร่วม
สร้างสรรค์
นวัตกรรม

พลเมือง
ที่เข้มแข็ง

ค่านิยมร่วม

ความเพียรอันบริสุทธิ์
ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย
ความเท่าเทียม เสมอภาค

คุณธรรม

ลักษณะนิสัยและคุณธรรม
พื้นฐานที่เป็นความดีงาม

กระบวนการทั้งหมด 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1

เตรียมความพร้อมศึกษาและสร้างความเข้าใจ
มาตรฐานการศึกษาของชาติ

ขั้นที่ 2

กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา

- 2.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา
- 2.2 ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัดและนโยบายที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2.4 กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2.5 ประชาพิจารณ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมาย
- 2.6 ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

ขั้นที่ 3

จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษา

ขั้นที่ 4

การดำเนินงานตามแผนพัฒนา
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นที่ 5

ประเมินผลและตรวจสอบ
คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ขั้นที่ 6

ติดตามผลการดำเนินการของ
สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

ขั้นที่ 7

จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง
และจัดส่งให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด

ขั้นวางแผน

ขั้นดำเนินการ

ขั้นตรวจสอบ

ขั้นประเมิน
และปรับปรุง

แนวทางดังกล่าว สถานศึกษา
สามารถนำไปประยุกต์ใช้
ให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้

จากการดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 7 ขั้น พบว่า กระบวนการดังกล่าว ช่วยให้สถานศึกษาเกิดความเข้าใจในการดำเนินงาน เพื่อจัดทำมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมถึง มีความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มมากขึ้น สามารถพัฒนา ผู้เรียนได้ตามอัตลักษณ์ บริบท และฐานทุนของสถานศึกษา ดังนี้

1 สถานศึกษาในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ประกอบด้วย

- 1 โรงเรียนสรรพวิทยาคม
- 2 โรงเรียนอนุกุลวิทยา (วัดดอนแก้ว)
- 3 โรงเรียน ตชด. ท่านผู้หญิงทวิ มณีบุตร
- 4 กศน. อำเภอแม่สอด
- 5 วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด (วิทยาลัยการอาชีพแม่สอด)
- 6 โรงเรียนเทศบาลมณีไพโรสณฑ์ เทศบาลนครแม่สอด

2 สถานศึกษาในพื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประกอบด้วย

- 1 โรงเรียนบ้านบางเตย
- 2 โรงเรียนไตรภูมิวิทยา
- 3 โรงเรียน ตชด. บ้านเขาวัง
- 4 กศน. อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
- 5 วิทยาลัยเทคโนโลยีและ
อุตสาหกรรมการต่อเรือ
- 6 โรงเรียนสาริตเทศบาลวัดเพชรจริก

โดยสถานศึกษาทั้ง 12 แห่ง เกิดความรู้จักความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐาน การศึกษาของชาติ และเห็นถึงความสำคัญในการที่สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้สามารถนำไปสู่ การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลลัพท์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีกระบวนการพัฒนามาตรฐาน สถานศึกษาและเห็นถึงความจำเป็นว่าในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษา จะต้องนำมาตรฐานการศึกษาของชาติมาวิเคราะห์ร่วมกับมาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัด อันเป็นผล มาจากการได้รับการอบรมให้ความรู้ในการนำเทคนิค SWOT Analysis มาใช้ในการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษาเอง ทำให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้าใจในกระบวนการทำงานและ เข้าใจบริบทของตนเอง อันจะนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

นอกจากนี้ สถานศึกษามีการทำงานที่เป็นระบบและเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาระบบประกัน คุณภาพของสถานศึกษา มีการทำงานเป็นไปตามขั้นตอนการทำงานที่เป็นไปตามแนวทางของการประกัน คุณภาพการศึกษา มีการวางแผนการทำงาน นำแผนไปปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล รวมทั้งการนำผล การประเมินไปใช้ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเกิดความเข้าใจว่าการประกันคุณภาพนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวและ เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบอย่างแท้จริง

ที่มา :

โครงการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพัฒนาแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา
ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดระยอง

1 กระจ่างปัญหา
เข้าใจคน

2 รู้ตน รู้งาน

3 ประสาน วางแผน

4 โหลดเล่นกิจกรรม

8 ชื่นชมความสำเร็จ

7 แลกเปลี่ยน ระดม

6 ตรวจสอบ
ประเมินผล

5 นำสู่ผลงาน

กระบวนการ 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1

ศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 10 โรงเรียน

ขั้นที่ 2

ลงพื้นที่สร้างความรู้ ความเข้าใจ ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้กับสถานศึกษา
กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการจัดประชุมเสวนากลุ่มย่อย (Focus group)

ขั้นที่ 3

ดูแล ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา (Coaching) ร่วมวางแผนปฏิบัติการ
ร่วมดำเนินการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกำกับติดตาม

ขั้นที่ 4

สถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้น

ขั้นที่ 5

สถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง พัฒนานวัตกรรมขึ้นจากแผนการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 6

ร่วมกับสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง ในการประเมินสรุปผลจากการปฏิบัติการ

ขั้นที่ 7

สถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง นำเสนอผลงานและข้อปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 8

สถานศึกษากลุ่มตัวอย่างนำเสนอผลงานและข้อปฏิบัติที่ดี (Best Practice)
เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติซึ่งกันและกัน

แนวทางการดังกล่าว สถานศึกษา
สามารถนำไปประยุกต์ใช้
ให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้

จากการดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 8 ขั้น พบว่า กระบวนการดังกล่าวช่วยให้สถานศึกษาเกิดความเข้าใจในการดำเนินงาน เพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมถึงมีความเข้าใจเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มมากขึ้น สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามอัตลักษณ์ บริบท และฐานทุนของสถานศึกษา ดังนี้

1 โรงเรียนบ้านสมานมิตร

การพัฒนานักเรียนให้เติบโตขึ้นเป็น “พลเมืองสร้างสรรค์” ที่ใช้ชีวิตอย่าง “พอเพียง” เพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ “ยั่งยืน” โดยใช้ระบบ Whole School Transforming : 7 Change มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยมี SAMANMIT MODEL ในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2 โรงเรียนบ้านหญ้าปล้อง

สร้าง “สวรรค์บ้านนา” พัฒนาผู้เรียนจากฐานทุนชุมชน ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาของจังหวัดศรีสะเกษหรือ SISAKET ASTECS และกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของนักเรียนคือ GOLD ซึ่งประกอบด้วย Good Manner เป็นผู้มีกิริยามารยาทดี Organic Farmer เป็นนักเกษตรอินทรีย์ Local Love รักท้องถิ่น และ Developer เป็นผู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3 โรงเรียนเทศบาลวัดปากน้ำ

ผู้เรียนพัฒนาความรู้และทักษะผ่านภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่น โดยโรงเรียนร่วมมือกับชุมชน เน้นการใช้ทรัพยากรในชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อน

4 โรงเรียนไพรบึงวิทยา

เพาะพันธุ์ปัญญา สร้างผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนรูปแบบ ทีซีเออีอาร์เอ โมเดล ผ่านนวัตกรรม SPED

5 โรงเรียนระยองปัญญาคุณกุล

พัฒนาทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เพื่อความพร้อมของผู้เรียนสู่สังคม โดยตั้งเป้าหมายใช้บ้านเป็นโรงเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู

6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29

พัฒนาทักษะการดำรงชีวิตของผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

7 โรงเรียนสมคิดวิทยา

พัฒนาทักษะและความรู้ของผู้เรียนผ่าน “โซน” มรดกทางวัฒนธรรมไทย โดยสอดแทรกอัตลักษณ์ของโรงเรียนไว้ในมาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ข้อ

8 โรงเรียนวัดหลวงวิทยา

สานฝันต่อเติมความแตกต่างของผู้เรียน โดยโรงเรียนใช้แนวคิด “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน ในการร่วมมือจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตทั้งความคิดและจิตใจ

9 วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย

ผู้เรียนทุกคนมีงานทำ ผ่านการจัดการศึกษาแบบทวิภาคี โดยวิทยาลัยมีการพัฒนามาตรฐานการศึกษาและกระบวนการประกันคุณภาพที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสถาบัน ผ่านการหาความต้องการ โดยการสำรวจในสถานประกอบการ หรือ Demand Site เพื่อศึกษาคุณลักษณะบุคลากรที่สถานประกอบการมีความต้องการ

10 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

พัฒนาผู้เรียนรองรับ Smart Farm ฟาร์มเกษตรอัจฉริยะ จากเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ตามแนวคิด “สร้างสรรค์งานฟาร์มสู่สังคม”

ที่มา :

โครงการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพัฒนาแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดระยอง

แนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดชลบุรี

1 คุณภาพผู้เรียน

2 กระบวนการบริหาร และการจัดการ

3 กระบวนการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กระบวนการ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจ มาตรฐานการศึกษาของชาติ

ขั้นที่ 2 สำรวจความคิดเห็น

ขั้นที่ 3 เชื่อมโยงวิสัยทัศน์สู่ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

- 3.1 สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 3.2 ระบุสมรรถนะที่กำหนดคุณลักษณะผลลัพธ์ที่คาดหวังต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 4 จัดทำกรอบสมรรถนะ

- 4.1 กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ตามผลลัพธ์ที่คาดหวังต่อผู้เรียน
- 4.2 จัดกลุ่มพฤติกรรม เรียงลำดับความเชี่ยวชาญสมรรถนะ

ขั้นที่ 5 จัดการศึกษาฐานสมรรถนะ

- 5.1 จัดทำหลักสูตรและแผนการสอนฐานสมรรถนะ
- 5.2 อบรมสร้างความเข้าใจให้กับครูในการเรียนรู้เชิงรุก
- 5.3 ประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ขั้นวางแผน

ขั้นดำเนินการ

ขั้นประเมิน และปรับปรุง

สร้างการรับรู้

สร้างการมีส่วนร่วม

ติดตามและประเมินผล

แนวทางดังกล่าว สถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้

จากการดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 5 ขั้น พบว่า กระบวนการดังกล่าว ช่วยให้สถานศึกษาเกิดความเข้าใจในการดำเนินงาน เพื่อจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ รวมถึงมีความเข้าใจ เรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มมากขึ้น สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตาม วัตถุประสงค์ บริบท และฐานทุนของสถานศึกษา ดังนี้

1 โรงเรียนมัธยมปยุราวาส สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศหรือมีการดำเนินการที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practices) ได้แก่ “มปณ.ร่วมใจพัฒนาสร้างจิตอาสา”

2 โรงเรียนบำรุงรวิวรรณวิทยา สำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ประเมินคุณลักษณะนักเรียนตามสมรรถนะและตัวชี้วัดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยได้ดำเนินการพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ การสร้างนวัตกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

3 โรงเรียนวัดพลมานีย์ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

4 วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (E-Tech) อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี

เป็นผู้นำด้านอาชีวศึกษา ผลิตกำลังคนเพื่อรองรับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 มีแผนบริหารหลักสูตรตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ โดยมีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและโรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบโจทย์ความต้องการของสถานประกอบการ

ที่มา :

โครงการพัฒนาแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดชลบุรี

“ชุดความรู้ : แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา”

Scan me

จัดทำโดย

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

“ชุดความรู้ : แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา”

Scan me

ชุดความรู้

แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
DOE Thailand

จัดทำโดย

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

